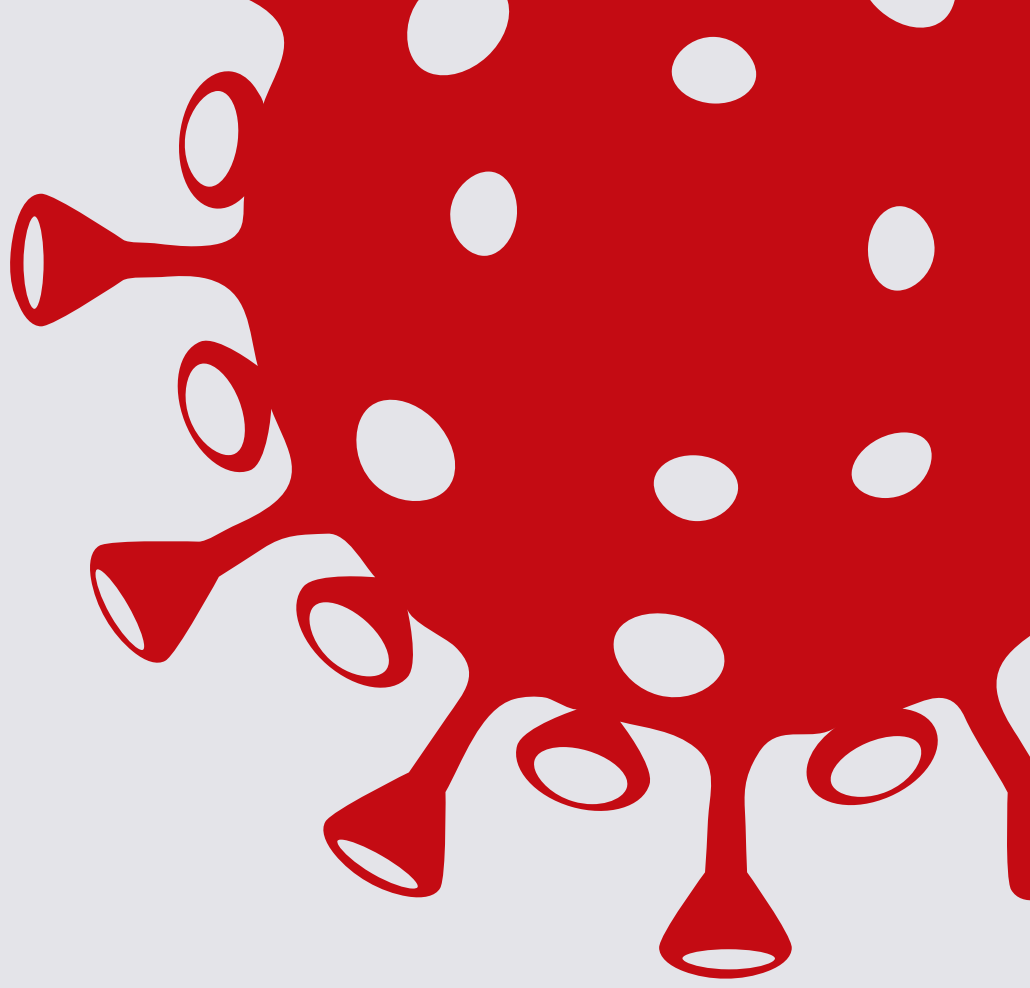

COVID-19 **SALGIN YÖNETİMİ VE** **ÇALIŞMA REHBERİ**

Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması

26 Mayıs 2020

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

COVID-19 SALGIN YÖNETİMİ VE ÇALIŞMA REHBERİ

Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması

26 Mayıs 2020

İÇİNDEKİLER

20. MARKET VE SÜPERMARKETLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER.....	95
20.1. İş Yerine Yönelik Önlemler	95...
20.2. Müşterilere Yönelik Önlemler	96...
20.3. Personeli Korumaya Yönelik Önlemler.....	97.
20.4. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma	98

20. MARKET VE SÜPERMARKETLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Market ve süpermarketler sundukları hizmet ve müşteri kalabalığı nedeni ile COVID-19 yayılmasını önlemek için sosyal mesafeyi korumanın zor olabileceği alanlardır. Müşteri gereksinimleri mümkün olduğunca telefon ve internet üzerinden karşılanmalıdır. Bunun gerçekleştirilemediği durumlarda bir seferde daha çok gereksinim karşılanarak alışveriş sıklığı azaltılmaya çalışılmalıdır. Market/Süpermarketin girişine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve Market/Süpermarket içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.

20.1. İş Yerine Yönelik Önlemler

- » İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici koyulmalıdır. Bu, kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba gibi bir blokaj materyali de olabilir.
- » Market/Süpermarketlerdeki sorumlu kişi COVID-19 konusunda soru ve endişelere yanıt verecek bilgiye sahip olmalıdır.
- » Çalışanların iş kıyafetleri günlük olarak değiştirilmelidir.
- » Market/Süpermarket girişinde ve içeride müşteriler tarafından kullanılmak üzere el antiseptiği bulundurulmalıdır. El antiseptiğinin doluluk durumu belirli aralıklarla kontrol edilmeli ve boşalanı yenisi ile değiştirilmelidir.
- » Çalışan ve müşteri dahil 8 metrekareye 1 kişi olacak şekilde içeriye müşteri alınmalıdır.
- » Market/Süpermarkette aralıklı olarak sosyal mesafenin korunması ile ilgili anonslar yapılmalıdır.
- » Giriş ve çıkışlar kişilerin birbirleriyle temasını engelleyecek şekilde düzenlenmelidir.
- » Müşterilerden Market/Süpermarkete tek başlarına girmeleri istenmelidir.
- » Market ve süpermarketlerin dışında sıra oluşması durumunda sosyal mesafenin korunması sağlanmalı, kalabalık oluşmasını engelleyecek önlemler alınmalıdır. Gerekirse sosyal mesafeyi sağlayacak şekilde zeminde işaretlemeler yapılmalıdır.
- » İçeride sosyal mesafenin korunmasını sağlamak üzere kalabalık olmasını

- engelleyecek önlemler alınmalıdır. Reyonlarda bölgesel kalabalık oluşması durumunda müşteriler uyarılmalıdır.
- » Ürünlerden uygun olanlar daha önceden farklı miktarlarda paketlenip satışa sunulmalıdır.
 - » Paketli olmayan ürünlere müşterinin dokunmaması sağlanmalıdır. Tek kullanımlık eldivenler kullanılarak müşterilere servis yapılmalı ve her müşteriden sonra eldivenler çıkarılmalı ve kapaklı çöp kutusu/çöp torbasına atılmalıdır.
 - » Müşterilerin ödemelerinde tercihen temassız olmak üzere nakit olmayan ödeme yapmaları teşvik edilmelidir.
 - » Market/Süpermarketlerdeki oyuncak ve oyun alanları kapatılmalıdır.
 - » Kasa önünde sıra beklerken durulması gereken yerler zeminde sosyal mesafeyi sağlayacak şekilde işaretlenmelidir.
 - » Kasalar arası mesafe, ödeme sıraları arasındaki sosyal mesafeyi koruyacak şekilde düzenlenmelidir.
 - » Market ve süpermarket giriş ve çıkışına pedallı ve kapaklı çöp kutusu konulmalı ve düzenli olarak boşaltılmalıdır.

20.2. Müşterilere Yönelik Önlemler

- » Müşterilerin Market/Süpermarketin girişinde görünür bir yere asılmış olan ve içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirmeyi okuması sağlanmalıdır. Bu bilgilendirme içerisinde ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan müşterilerin Market/Süpermarkete girmemeleri uyarısı yer almalıdır.
- » Müşteriler, diğer müşteriler ve çalışanlar ile aralarındaki sosyal mesafeyi korumaları konusunda uyarılmalıdır.
- » Müşterilerin maskeli olarak Market/Süpermarkete girmesi sağlanmalıdır. Market/Süpermarketler ve genel olarak toplum içinde kuralına uygun olarak bez maske takılması yeterlidir. Girişte maskesi olmayanlar için maske bulundurulmalıdır.
- » Müşteri Market/Süpermarkete girdiğinde alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanmalıdır.
- » Müşteriler, Market/Süpermarket içinde mecbur kalmadıkça yüzeylere dokunmamalı, dokunmaları durumunda el antiseptiği kullanmalıdır.

- » Alışveriş COVID-19 döneminde bir sosyal etkinlik (boş zaman etkinliği) değildir. Müşterilerin Market/Süpermarket içinde mümkün olduğu kadar kısa süre kalması sağlanmalıdır.

20.3. Personeli Korumaya Yönelik Önlemler

- » Çalışan personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- » Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan personel çalıştırılmamalıdır.
- » Personel çalışırken ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, maske takılı olarak sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.
- » Market/Süpermarketlerde çalışma düzeni gerekli en az personel bulunacak şekilde planlanmalıdır.
- » Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Alışveriş sırasında müşteri ile 1 metreden daha uzak mesafede bulunulmalıdır. İşin özelliğine göre müşteri ile 1 metreden daha yakın temas olasılığı varsa, personelin (kasiyer, manav reyonu çalışanı vb.) tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanması sağlanmalıdır.
- » Yüz koruyucu %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılabilir.
- » Personel, mesainin başlangıcı/bitışı ve gün içinde ellerini su ve sabunla yıkaması konusunda uyarılmalıdır.
- » Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- » Çalışan personel dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanmalıdır.
- » Market/Süpermarket çalışanlarının eldiven kullanmaları, el temizliğine olanak vermeyip, COVID-19 bulaşması riskini artıracığından, önerilmemektedir. El hijyeni sağlanması için alkol içerikli el antiseptiklerinin ulaşılabilir noktalarda bulundurulması yeterlidir. Ancak et ve et ürünleri,

paketlenmemiş gıda maddeleri ve manav reyonunda çalışan personel eldiven kullanmalıdır. Eldiven gıda dışındaki nesnelere değmemelidir. Gün boyunca her işlemten sonra eldiven çıkarılıp, el hijyeni sağlanmalıdır. Kullanılan eldiven çöp kovası/çöp torbasına atılmalı, yeni bir eldiven takılmalıdır.

20.4. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma

- » Market/Süpermarketler her gün su ve deterjanla düzenli olarak temizlik yapılmalıdır.
- » Market/Süpermarketlerin özellikle sık dokunulan yüzeylerinin (kapı kolları, telefon ahizeleri, dolap yüzeyleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- » Klor bileşikleri ile temizlik yapılmasının uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon, POS cihazı ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.
- » Müşteriler ödeme terminalini kullanır ve dokunurlarsa hemen arkasından %70'lik alkol ile temizlenmelidir.
- » Kasada bulunan ürün bantları günde en az 3 kez tek kullanımlık deterjanlı bez ile silinmelidir.
- » Çalışma tezgâhları, raflar, ekipmanları ve aletleri düzenli olarak temizlenmeli, %70'lik alkol ile dezenfekte edilmelidir.
- » Market arabaları ve sepetlerinin elle tutulan kısımları su ve deterjanlı bezle sık sık temizlenmelidir. Market arabaları ve sepetler gün sonunda deterjanla yıkanmalıdır.
- » Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp kapaklı çöp kutusuna atmalı ve ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.
- » Market ve Süpermarketlerin kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılması sağlanmalıdır.

- » Merkezi havalandırma sistemleri bulunan iş yerlerinin havalandırması temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.